

Glasbena umetnost – pevski zbor v vrtcu

Art of Music – Kindergarten Choir

Izveček

Glasba vpliva na otrokov celostni razvoj, zato je zelo pomembno, da ji namenimo pozornost že v vrtcu. Da nam različne možnosti, s katerimi razveselimo otroke. Otrok lahko glasbo izvaja, jo posluša, ustvarja ali pa si z njo razvija spretnosti, sposobnosti in znanja. Od posrednika, torej od nas, strokovnih delavcev, je odvisno, kako bomo otroke motivirali, katere dejavnosti bomo izbrali. Cilj, ki mu strokovni delavci moramo slediti, je, da otroku vzbujamo veselje do glasbe, to pa dosežemo z motivacijo in različnimi dejavnostmi, ki jih izvajamo v oddelku. Z glasbenimi dejavnostmi vplivamo na otrokov moralni, estetski, telesni in intelektualni razvoj.

Ključne besede: predšolski otrok, strokovni delavec, kurikulum

Abstract

Music plays an influential role in the child's holistic development, therefore it is very important to introduce it as early as in kindergarten. There are a variety of possibilities to make children happy through music: they can perform, listen, create or use it to develop different abilities, skills and knowledge. The role of the educator and professional worker is to motivate children by choosing certain types of activities. Our goal should be to awaken in them the love of music by motivating them and by implementing various activities. Activities that include music influence the child's moral, aesthetic, physical and intellectual development.

Keywords: preschool child, professional worker, curriculum

Uvod

Številne raziskave so pokazale, da glasba vpliva na otrokovo osebnost. Otrokov razvoj je odvisen od dednosti, okolja in lastne aktivnosti (Denac, 2002). Prav tako glasba vpliva na otrokov besedni zaklad ter razvija njegovo pojmovanje samega sebe (Pesek, 1997).

Otrok kaže do glasbe spontano notranje nagnjenje, saj ta vnaša v njegovo življenje veselje, radost, sproščenost ter srečo. Glasba ga pomirja, oblikuje, poleg tega otroke združuje, povezuje in čustveno obogati. Vsega tega pa ne zmore, če nima posrednika, ki bi jo delil z otroki (Voglar, 1987). Glasba je torej zelo pomemben dejavnik v otrokovem življenju.

Glasbene sposobnosti

Dispozicije glasbenih sposobnosti ima vsak otrok že ob rojstvu, vendar pri njihovem razvoju nastanejo večja razhajanja kot pri razvoju kakšnih drugih sposobnosti, npr. gibalnih, likovnih ... Razvoj glasbenih sposobnosti in mejniki po letih, ki sta jih razvrstila Shuter Dyson in Gabrijel (Pernovšek, 1992):

- 0–1 leta: reakcije na zvok
- 1–2 let: spontano ustvarjanje glasbe
- 2–3 let: pričetek reproduciranja fraz posameznih pesmi
- 3–4 let: osvojitve okvirne melodije; ob učenju na inštrument se lahko razvije absolutni posluš
- 4–5 let: odploskanje preprostega ritma
- 5–6 let: razumevanje pojmov glasno/tiho, razlikovanje med enakim in različnim v lažjem tonalnem ali ritmičnem vzorcu
- 6–7 let: napredek v točnosti petja, boljše dojetje tonalne glasbe od atonalne

Prav tako ni nujno, da se vse glasbene sposobnosti pri vseh otrocih razvijejo enako, na razvoj vplivajo različni dejavniki. »Tudi glasbene sposobnosti se razvijejo na podlagi psihofizičnih zasnov in z dejavnostmi v stimulativnem okolju.« (Pesek, 1997, str. 13.)

Glasbene sposobnosti delimo na 5 stopenj. Te so:

- prirojene zasnove,
- sposobnosti,
- nadarjenost,
- talenti,
- muzikalnost.

»Razvijanje glasbenih sposobnosti je eden od pomembnih ciljev glasbene vzgoje in izobraževanja na vseh stopnjah šolanja otrok, tako splošnega (predšolskega in šolskega) kot strokovnega (glasbene šole). Glasbeni pedagogi, vzgojitelji predšolskih otrok in razredni učitelji morajo biti seznanjeni

s stopnjami in strukturo glasbenih sposobnosti, da bi lahko z ustreznimi metodami zavestno dograjevali otrokove sposobnosti za izvajanje glasbe.« (Pesek, 1997, str. 10.) V različnih literaturah različnih avtorjev najdemo razlage o tem, kakšne so stopnje glasbenih sposobnosti. Mnogo avtorjev enači nadarjenost in talent ali talent in muzikalnost. Ponekod so ti pojmi dodobra opredeljeni in razčlenjeni (Pesek, 1997).

Glasbena umetnost v kurikulumu za vrtce

Glasba je eno od področij, ki je otrokom še posebej ljuba. Kurikulum za vrtce določa glasbeno umetnost kot eno od vsebinskih področij dejavnosti za delo v vrtcu. Glasba se lahko izvaja kot samostojna dejavnost ali pa se povezuje z drugimi področji. Glasbena vzgoja je v kurikulumu za vrtce umeščena v področje umetnosti. »Glasbena vzgoja kot pomemben sestavni del estetske in umetnostne vzgoje zagotavlja temelje za skladen osebnostni razvoj. V povezavi z drugimi osebnostnimi zvrstmi sooblikuje celostni razvoj otrokove osebnosti. S poslušanjem, izvajanjem in ustvarjanjem glasbenih vsebin torej ne vplivamo samo na glasbeni razvoj, temveč tudi na splošni estetski, moralni, telesni in intelektualni razvoj otrokove osebnosti.« (Denac, 2001, str. 10.)

Primer iz prakse

Pevski zbor v vrtcu

V nadaljevanju prispevka predstavljam delovanje otroškega pevskega zbora v vrtcu, ki ga obiskuje kar 38 otrok. Obogatitvena dejavnost se izvaja vsakih 14 dni. Obiskujejo jo otroci, stari 4–6 let. Pevske vaje potekajo ob spremljavi na kitaro, klavir, občasno pa tudi ob spremljavi na harmoniko in male ritmične inštrumente.

Otroci spoznavajo enoglasne otroške pesmi, se ob petju gibajo, poslušajo glasbo in igrajo na male ritmične instrumente. Pevski zbor se predstavlja na prireditvah vrtca in na nastopih v okviru občine.

Izbor pesmi:

- tematika besedila po letnih časih,
- naravni pojavi,
- pesmi o živalih,
- okolje, v katerem živimo,
- igrače,
- pomembni dogodki (prazniki),
- šaljivke,
- nagajivke,
- izštevance,
- pesmi domačih in tujih avtorjev,
- ljudske.

Cilji, katerim smo in bomo v tem šolskem letu pri otrocih sledili, so, da:

- se glasbeno ustvarjalno izražajo, pojejo in igrajo,
- razvijajo elementarni glasbeni posluš (ritmični in melodični),
- doživljajo in postopno ozaveščajo lastnosti tona,
- razvijajo sposobnost doživljajskega in pozornega poslušanja glasbenih vsebin,
- sodelujejo v oblikah individualnega in skupinskega muziciranja,
- si razvijajo glasbeni okus,
- v skladu s svojimi zmožnostmi ustvarjajo glasbene in druge vsebine,
- spoznavajo osnovni glasbeni besednjak (dirigiranje, ime-na instrumentov, glasno, tiho, hitro, počasi, glasba, pevec, pevski zbor, zborovodja ...),
- spoznavajo otroška (lastna in ritmična), Orffova in druga glasbila,
- se pripravljajo in navajajo na javno nastopanje.

Sklep

Glede na letošnjo izkušnjo in na izkušnje iz preteklih let opazamo, da se otroci vsako leto zelo številčno vključujejo v vrtčevski pevski zbor, zato smo se odločili, da bomo strokovni delavci, ki smo glasbeno bolj ustvarjalni, krožili tudi po ostalih enotah in dislociranih oddelkih in otrokom prenašali znanje.

Carl Maria von Weber pravi, da je z glasbo mogoče povedati več kot z besedami. Tega se zavedamo tudi vsi strokovni delavci, ki izvajamo poslanstvo z otroki in jih pripravljamo na samostojno življenje.

Viri in literatura

1. Denac, O. (2001). Vloga afektivnega področja pri otrokovem glasbenem razvoju. V: *Glasba v šoli* 6 (3/4), str. 9–18.
2. Denac, O. (2012). *Glasba pri celostnem razvoju otrokove osebnosti. Priročnik za vzgojitelje, učitelje, učiteljev glasbe in glasbenih predmetov v splošnih in glasbenih šolah*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
3. *Kurikulum za vrtce* (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije.
4. Pesek, A. (1997). *Otroci v svetu glasbe. Izbrana poglavja iz glasbene psihologije in pedagogike*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
5. Pernovšek, M. (1992). *Glasbeni razvoj v predšolski dobi*. Ljubljana: Educa.
6. Voglar, M. (1987). *Otrok in glasba: metodika predšolske glasbene vzgoje*. Ljubljana: DZS.

